

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

«Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika»

Nr. 2013/0055/1DP/1.1.1.2.0/13/APIA/VIAA/040

Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika

Pārskats par aptaujas rezultātiem

Rīga, 2016

Priekšvārds

Šī bukleta mērķis ir sniegt īsu pārskatu par Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta sadarbībā ar Ekonomikas un vadības fakultāti veikto pētījumu «Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika».

Uzsākot pētījumu, mūsu mērķis bija iegūt uzticamus datus par latviešiem ārpus Latvijas, kā arī veikt padziļinātu emigrācijas iemeslu un apstākļu izvērtējumu no emigrantu pašu perspektīvas sasaistē ar reālām politikas iniciatīvām.

Laikā no 2014. gada 15. augusta līdz 15. oktobrim projekta ietvaros tika īstenota Latvijas vēsturē lielākā ārzemēs dzīvojošo latviešu un Latvijas valstspiederīgo aptauja. Aptauju finansēja Eiropas Sociālais Fonds, bet tā nebūtu iespējama arī bez mūsu informatīvo atbalstītāju – LR Ārlietu Ministrijas, draugiem.lv, TvNet, Delfi, Inbox, latviesi.lv, latviansonline.com, Anglo-Baltic News – iesaistes.

Pētnieku grupa no sirds pateicas visiem, kas atbildēja uz pētnieku jautājumiem gan Interneta aptaujā, gan dziļajās intervijās dažādās Eiropas valstīs un ASV. Pateicamies arī ekspertiem un diasporas aktīvistiem visā pasaulē, kas sniedza padomu un palīdzēja pētījuma izstrādē un realizācijā.

Pateicoties plašajai atsaucībai mums ir izdevies apkopot visprecīzāko informāciju par ārzemēs dzīvojošajiem latviešiem un Latvijas valstspiederīgajiem – viņu nodarbošanos, uzskatiem, identitāti, valodu lietojumu, remigrācijas plāniem u.c. jautājumiem. Šī informācija palīdzēs ne vien labāk izprast

mūsdienu emigrācijas procesus no Latvijas, palīdzot diasporas politikas izstrādē, bet arī sniegs empīrisku informāciju zinātniekiem, kas nākotnē pētīs emigrāciju no Latvijas pēc neatkarības atjaunošanas.

Pētnieku grupa tiecas veicināt apkopotās informācijas caurspīdīgumu un pieejamību. Vienlaikus uzskatām par savu pienākumu rūpēties par sniegtās informācijas anonimitāti un atbilstošu un cieņpilnu datu interpretāciju, kas palīdzētu pašai emigrantu kopienai.

Pētījuma veikšanai ir bijis ārkārtīgi liels atbalsts no ekspertu, zinātnieku, diasporas politikas veidotāju, diasporas organizāciju un pašu emigrantu kopienu puses. Lielā atsaucība pētnieku aicinājumam uz sadarbību uzskatāmi apliecina emigrācijas jautājuma aktualitāti Latvijas sabiedrībā. Vienlaikus tā kalpo kā atgādinājums politikas veidotājiem uzklaut un rēķināties ar Latvijas diasporu kā nozīmīgu mūsu tautas daļu. 2014.gadā veiktā aptauja ir tikai pirmais posms no plānotās pētījumu sērijas – migrācijas monitoringa, kura mērķis ir sistemātiska informācijas apkopošana par Latvijas diasporu, emigrantu daudzveidīgajiem dzīves ceļiem, to izmaiņām un ietekmējošiem faktoriem.

Mēs ceram, ka jums bukletā iekļautā informācija liksies interesanta un noderīga!

Inta Mieriņa, projekta zinātniskā vadītāja

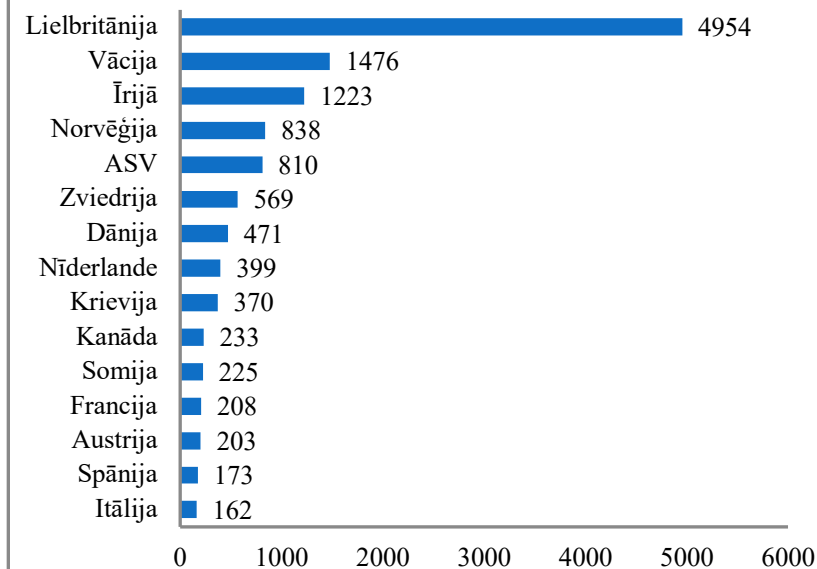
Par aptaujas dalībniekiem

Aptaujā piedalījās 14 068 respondenti no 118 valstīm. Respondentu kopumu pārsvarā veido cilvēki no 'jaunajām' emigrantu mītnes zemēm. Visvairāk atbilžu aptaujā saņemts no Lielbritānijas, Vācijas, Īrijas, Norvēģijas, ASV, Zviedrijas, Dānijas, Nīderlandes un Krievijas (sk. attēlu). Šis sadalījums aptuveni atbilst ārējos statistikas avotos (OECD, Eurostat u.c.) pieejamajai informācijai par imigrantu no Latvijas sadalījumu dažādās mītnes zemēs, apliecinot, ka aptauja labi sasniegusi latviešus un Latvijas valstspiederīgos visās lielākajās mītnes zemēs. Īpaši aktīvi bijuši tautieši Austrijā, Somijā, Zviedrijā, Islandē, Beļģijā, Luksemburgā un Čehijā, bet mazāk aktīvi – ASV, Kanādā un Austrālijā dzīvojošie.

Salīdzinot aptaujas datus ar oficiālo statistiku par Latvijas emigrantiem, redzams, ka krievvalodīgie aptaujā pārstāvēti krietni mazāk nekā reāli emigrantu vidū. 21% aptaujāto norādījis, ka pirms aizbraukšanas ģimenē runāja krievu valodā. Liela daļa respondentu ir vecumā no 25 līdz 34 gadiem (37%), kas ir arī biežāk sastopamā vecumgrupa jauno emigrantu vidū. Līdzīgi kā citās aptaujās, arī šajā aptaujā aktīvāk piedalījušās sievietes (67%).

Pirms aizbraukšanas daudzi (40%) pēc 1990. gada emigrējušie respondenti¹ bija dzīvojuši Rīgā. Šobrīd 20% dzīvo mītnes zemes galvaspilsētā, 36% – citā lielā pilsētā, 34% – mazpilsētā, bet 10% – laukos.

Aptaujas dalībnieku pārstāvētās valstis (biežākās)

Lielākā daļa respondentu ārzemēs strādā vienkāršu darbu - kā veikalu pārdevēji, noliktavu darbinieki, uzkopšanas pakalpojumu sniedzēji, pavāri, lauksaimniecības vai fabriku strādnieki. Tomēr samērā daudzi respondenti (27%) strādā kā speciālisti, vecākie speciālisti vai vadītāji. Salīdzinājums ar ārējiem statistikas datiem liecina, ka mazāk kvalificētajiem emigrantiem bija salīdzinoši mazāka varbūtība iekļūt aptaujā.

¹ Turpmāk analītiskos nolūkos tekstā šī respondentu grupa tiek saukta arī par jauno diasporu.

Vairums respondentu ir jaunās diasporas pārstāvji, kuri atstāja Latviju pēc 1991. gada, taču 6,5% pārstāv t.s. veco diasporu jeb trimdas latviešus², t.sk. otrās paaudzes ārzemēs dzīvojošos latviešus. Aptaujā īpaši aktīvi iesaistījās respondenti, kas ārpus Latvijas bija dzīvojuši mazāk nekā desmit gadus (73%), kas netieši parāda, ka jaunā emigrantu kopiena vēl patiešām ir ļoti jauna. Aptaujas dati saskan arī ar LR Centrālās Statistikas Pārvaldes datiem, skaidri parādot, ka emigrācijas apjomi sasniedza vēl nebijušus apmērus pēdējās ekonomiskās krīzes laikā. Absolūti lielākā daļa respondentu (94%) anketas aizpildīšanas brīdī bija Latvijas pilsoņi.

Šie izlasi raksturojošie dati ir nesvērti, bet nākamajās nodaļās minēties dati ir statistiski svērti, lai adekvāti reprezentētu visas diasporas un sociāldemogrāfisko grupu viedokli.

² Turpmāk analītiskos nolūkos tekstā šī respondentu grupa tiek saukta arī par veco diasporu.

Aizbraukšanas iemesli

Aptaujas rezultāti liecina, ka izvēli par labu emigrēšanai lielākoties nosaka sociālekonomiskie apstākļi – vēlme uzlabot dzīves kvalitāti, kā arī iegūt zināmu drošības sajūtu par savu nākotni. Šie iemesli ir kļuvuši īpaši izteiksmīgi pēdējos 15 gados. Salīdzinoši retāk aizbraukšanas pamatā ir bijusi vēlme apskatīt pasauli, izveidot ģimeni vai uzlabot karjeras iespējas, bet 16% aizbraukuši kredītu dēļ (sk. attēlu).

Aplūkojot populārākos aizbraukšanas iemeslus tuvplānā, redzams, ka starp desmit aptaujā visbiežāk pārstāvētajām jauno emigrantu mītnes zemēm vēlme uzlabot dzīves kvalitāti ir raksturīgāka respondentiem, kas šobrīd dzīvo Lielbritānijā, Kanādā un Īrijā. Pesimismu attiecībā uz savām nākotnes izredzēm («neredzēju nākotni Latvijā») kā emigrēšanas iemeslu visbiežāk ir izcēlušī Lielbritānijā dzīvojošie respondenti, bet visretāk – ASV un Zviedrijā dzīvojošie. Tas norāda, ka dažādās mītnes zemēs izveidojušies sociālekonomiski atšķirīgi Latvijas emigrantu segmenti.

Interesanti, ka vairāk nekā puse (57%) no jaunajiem emigrantiem Latvijā bija strādājuši algotu darbu pirms aizbraukšanas, bet tikai neliela daļa (7%) nestrādāja un aktīvi meklēja darbu. Turklāt 38% no šīs respondentu grupas pirms aizbraukšanas bija mācījušies vai studējuši, kas liecina, ka jauno emigrantu vidū būtisku segmentu veido motivēts darbaspēks. Tas izgaismo atalgojumu, sociālo un nodokļu politiku, nevis darba vietu trūkumu kā būtiskākos emigrāciju veicinošos iemeslus.

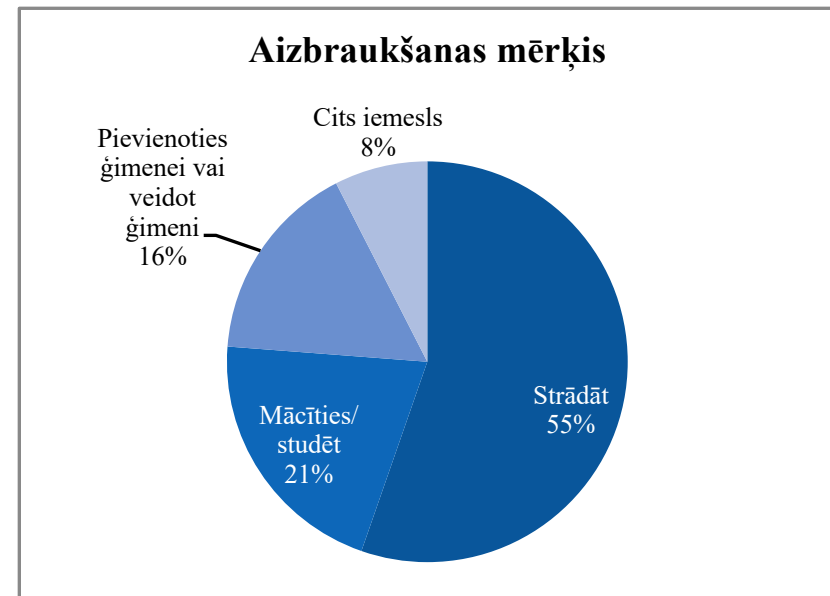
Kas Jūs pamudināja aizbraukt no Latvijas?

*Bāze – respondenti, kas no Latvijas aizbraukuši pēc 1990. gada. %, kas uzskata minēto iemeslu par svarīgu vai ļoti svarīgu.

Izceļošanas mērķis

Iegūtie dati liecina, ka vairāk nekā pusei (55%) iezīvotajū, kas izceļoja no Latvijas pēc 1990. gada, galvenais aizbraukšanas mērķis bija darbs, tomēr katrs piektais (21%) devās uz ārzemēm, lai iegūtu izglītību. Vēlme mācīties vai studēt, saprotams, dominē jaunākajā vecumgrupā (15–24 gadu vecumā 40% aizbrauca ar mērķi studēt). Strādāšanu kā aizbraukšanas galveno mērķi visbiežāk ir minējuši emigranti, kas devušies uz Lielbritāniju, Īriju un Norvēģiju, bet izglītības iegūšanu – Dānijā un ASV dzīvojošie. Izglītību vai ģimeni kā galveno izceļošanas motīvu biežāk ir norādījušas sievietes, turpretī ekonomiskā migrācija ir raksturīgāka no Latvijas izceļojušajiem vīriešiem. Laika gaitā strādāšana ir nostiprinājusies kā galvenais izceļošanas mērķis, jo īpaši aktualizējoties krīzes gados.

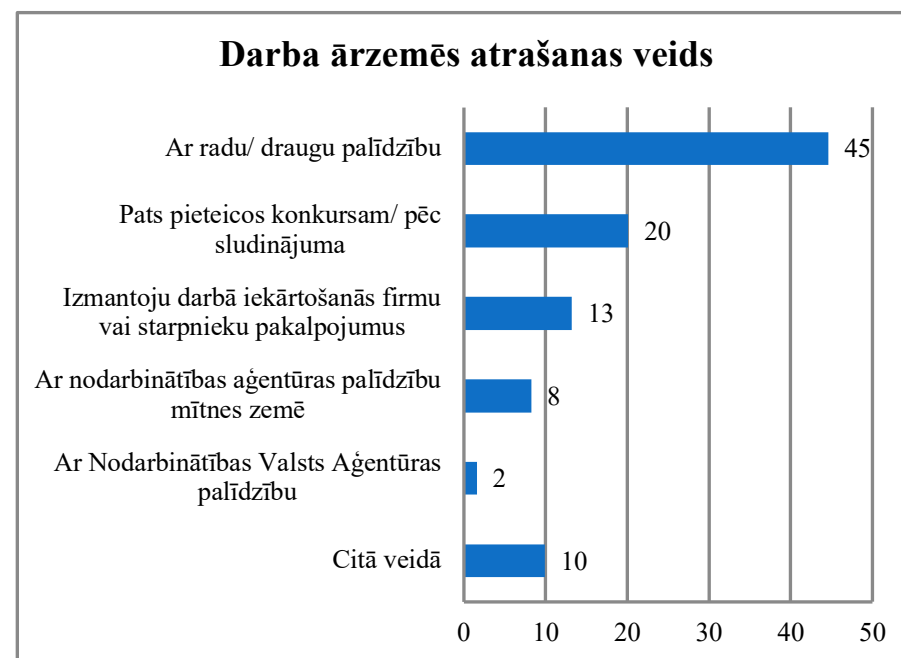
*Bāze – respondenti, kas no Latvijas aizbraukuši pēc 1990. gada.

Darbā iekārtošanās un diskriminācija

Aptaujā tika iegūta arī detalizēta informācija par to, kā Latvijas jaunie emigranti atraduši darbu jaunajās mītnes zemēs un kādās jomās viņi ir nodarbināti. Apkopotie dati parāda, ka darbu ārzemēs visbiežāk atrod ar radu un draugu palīdzību, bet retāk ir izmantoti konkursi vai darba sludinājumi. Tikai neliela daļa aptaujāto ir izmantojusi mītnes zemes nodarbinātības vai starpniekfirmu pakalpojumus, ar kuriem vairums respondentu (72%) ir apmierināti, jo šīs firmas pilnībā izpildījušas savas saistības. Starpniekfirmu krāpniecības gadījumi ir minēti, taču reti. Dati par darbā iekārtošanos lielākajās jauno emigrantu mītnes zemēs uzrāda nozīmīgas atšķirības un izgaismo vietējo darbā iekārtošanās specifiku. Piemēram, Īrijā un Norvēģijā respondenti darbā galvenokārt ir iekārtojušies ar ģimenes vai draugu palīdzību (attiecīgi 60% un 59%), bet Kanādā salīdzinoši lielāks respondentu īpatsvars (48%) darba iegūšanai ir izmantojis konkursus un darba sludinājumus.

Aptauja apgāž Latvijā valdošo stereotipu, ka emigranti mītnes zemē tiek uztverti par otrās šķiras cilvēkiem vai ka viņi tiek sistemātiski diskriminēti. Respondentu pašvērtējums liecina, ka absolūti lielākā daļa emigrantu nav izjutusi netaisnīgu attieksmi pret sevi vai citu Austrumeiropas valstu emigrantiem. Jo vairāk – darba devēju attieksmi ārzemēs tie vērtē kā nozīmīgi labāku nekā Latvijā. Salīdzinoši biežāk minētā diskriminācijas forma, ar kuru sastopas strādnieki no Latvijas, ir darba alga, kas ir zemāka nekā par līdzīgu darbu

saņem vietējie (18%). Daļa (14%) minējuši arī, ka viņiem darba devējs liek veikt nepatīkamus/ neizdevīgus darbus, kurus retāk uzdot vietējiem darbiniekiem. Jāatzīmē, ka vīriešu vērtējums liecina, ka viņi ar netaisnīguma izpausmēm darba vietā ir sastapušies krietni biežāk nekā sievietes, kas viņiem dod spēcīgāku pamatu būt neapmierinātiem ar mītnes zemes darba tirgu.

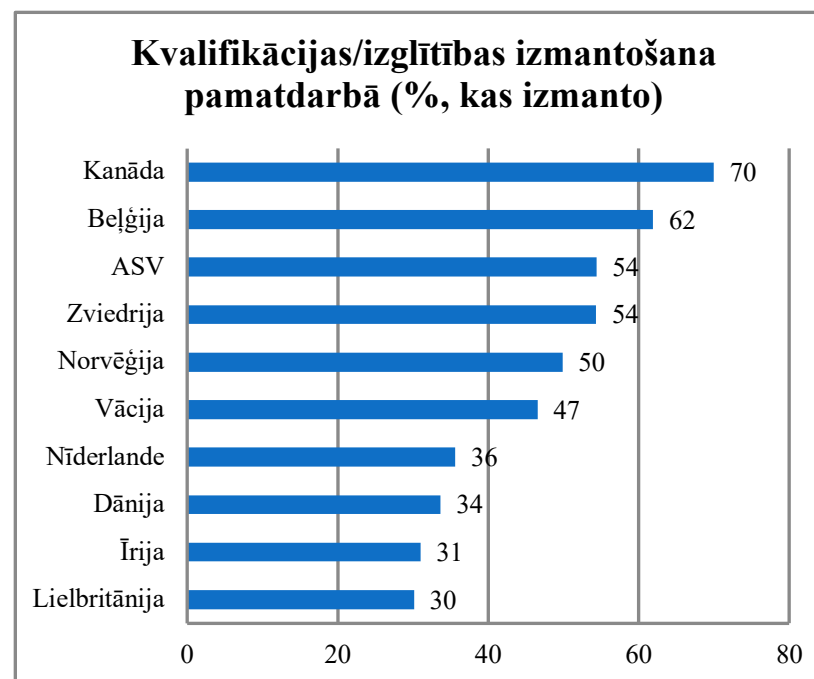
*Bāze – respondenti, kas no Latvijas aizbraukuši pēc 1990. gada.

Kvalifikācijas izmantošana darbā

Tāpat Latvijā bieži tiek runāts, ka ārzemēs dzīvojošie iznieko savas zināšanas, strādājot viņu kvalifikācijai neatbilstošu darbu. Aplūkojot, cik lielā mērā pēc 1990. gada izceļojušo pamatdarbs mītnes zemē atbilst viņu kvalifikācijai vai izglītībai, var ieraudzīt divas pretējas grupas: 44% uzskata, ka tas lielā mērā atbilst, turpretī 50% atzīst, ka tas neatbilst (6% grūti pateikt). Var novērot spēcīgu sakarību starp respondenta izglītības līmeni un to, kā viņa kvalifikācija tiek izmantota pamatdarbā. Proti, izglītotākie respondenti ir vairāk tendēti uzskatīt, ka, strādājot mītnes zemē, lielā mērā tiek izmantota viņu iegūtā kvalifikācija/izglītība. Varbūtība, ka iegūtā kvalifikācija tiks izmantota darbā, ievērojami pieaug, nodzīvojot ārzemēs ilgāku laiku (uzlabojot valodu zināšanas, iegūstot prasītos sertifikātus, iepazīstot darba tirgu utml.)

Interesanti, ka tikai 35% no tiem, kas atzīst neatbilstību starp savu pašreizējo darbu un kvalifikāciju, pauž apņemšanos kaut ko darīt, lai iegūtu savai kvalifikācijai/ izglītībai piemērotāku darbu. Pretruna starp veicamo darbu un iegūto kvalifikāciju lielākajai daļai respondentu, šķiet, nerada diskomforta sajūtu. Tomēr fakts, ka tie, kuri strādā kvalifikācijai neatbilstoši darbu, biežāk apsver iespēju atgriezties Latvijā, norāda, ka citiem šis diskomforts ir.

Saskaņā ar aptaujas datiem, vislielākā neatbilstība starp iegūto izglītību un pamatdarbu vērojama Lielbritānijā un Īrijā: mazāk nekā trešdaļa šajās valstīs dzīvojošo Latvijas diasporas pārstāvju izmanto savas zināšanas/ kvalifikāciju pašreizējā pamatdarbā.

*Bāze – respondenti, kas no Latvijas aizbraukuši pēc 1990. gada.

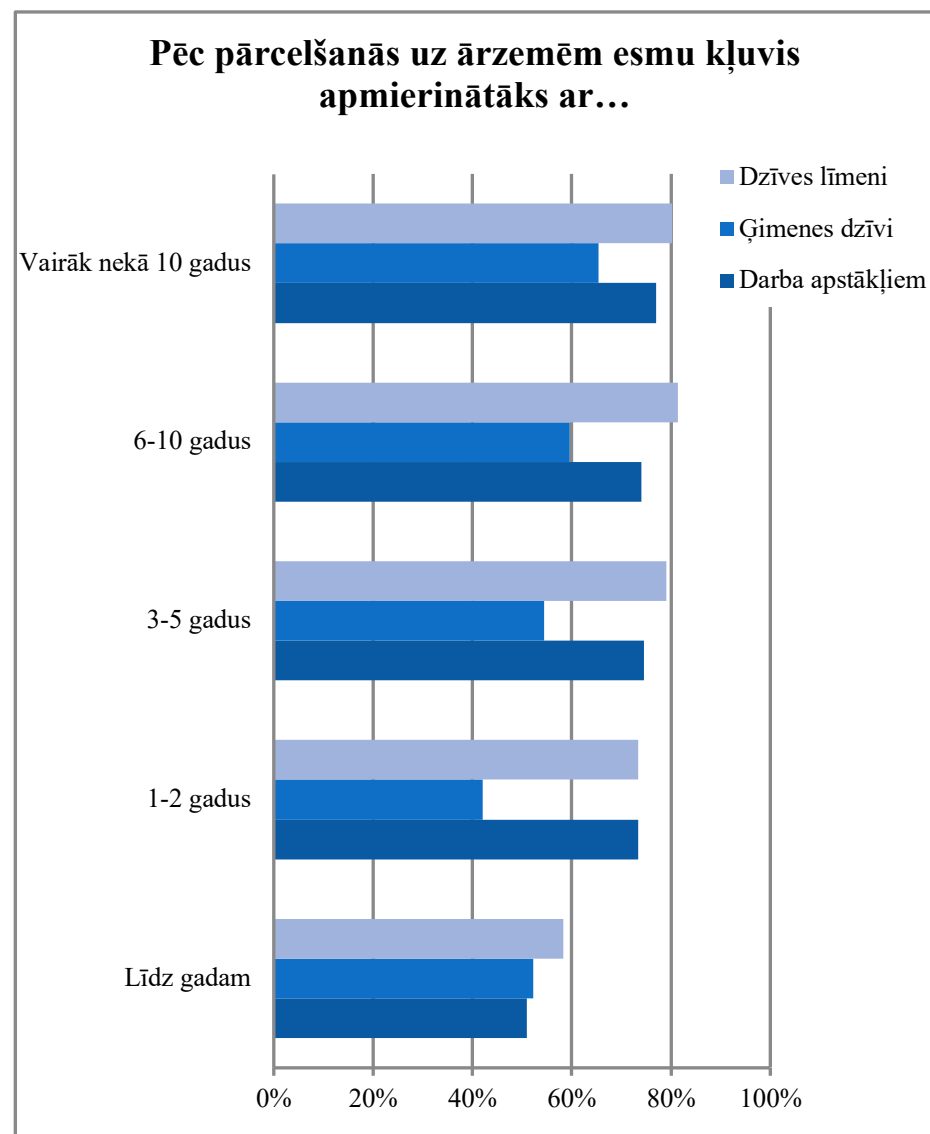
Līdzšinējie pētījumi liecina, ka arī Latvijā aptuveni puse profesionālo vai augstāko izglītību ieguvušo darba ņēmēju (tikai nedaudz vairāk nekā emigrantu vidū) nestrādā savā iegūtajā profesijā (Dubra 2007). Tādēļ nav pārsteidzoši, ka vairāk nekā puse ārzemēs dzīvojošo (54%) uzskata, ka arī Latvijā viņiem būtu sliktas iespējas atrast savai kvalifikācijai un prasmēm atbilstošu darbu. Turklāt absolūtais vairākums (84%) norāda, ka Latvijā ir sliktas iespējas atrast darbu ar viņus apmierinošu atalgojumu.

Apmierinātība ar dzīves apstākļiem mītnes zemē

Latvijas mediju stāstos par emigrantiem, īpaši pagājušajā desmitgadē, nereti lasāmi neglaimojoši apraksti, kuros uzsvērti pazemojošie apstākļi, kādos aizbraucējiem nākas dzīvot un strādāt mītnes zemē. Tomēr aptaujas dati atsedz pilnīgi citu ainu. Proti, Latvijas emigranti pauž augstu apmierinātības līmeni ar dzīvi savā jaunajā mītnes zemē.

Vairums pēc 1990. gada izceļojušo ir kļuvuši apmierinātāki ar savu darbu (74%), darba apstākļiem (72%) un dzīves līmeni (78%), nekā viņi bija pirms pārcelšanās, Latvijā. Tāpat absolūti lielākā daļa (83%), kas Latvijā spēja savilkt galus kopā tikai ar lielām grūtībām, uzskata, ka mītnes zemē viņiem izdodas nomaksāt nepieciešamos ikdienas izdevumus samērā viegli, viegli vai ļoti viegli. Nedaudz mazāks ir diasporas pārstāvju apmierinātības līmenis ar ģimenes dzīvi (59%) un attiecībām ar cilvēkiem ārpus ģimenes (47%). Jāatzīmē, ka respondenti ar augstāku izglītību vai tie, kas mītnes zemē dzīvo lielpilsētās, ir tendēti savu apmierinātību ar dzīves apstākļiem novērtē daudz augstāk.

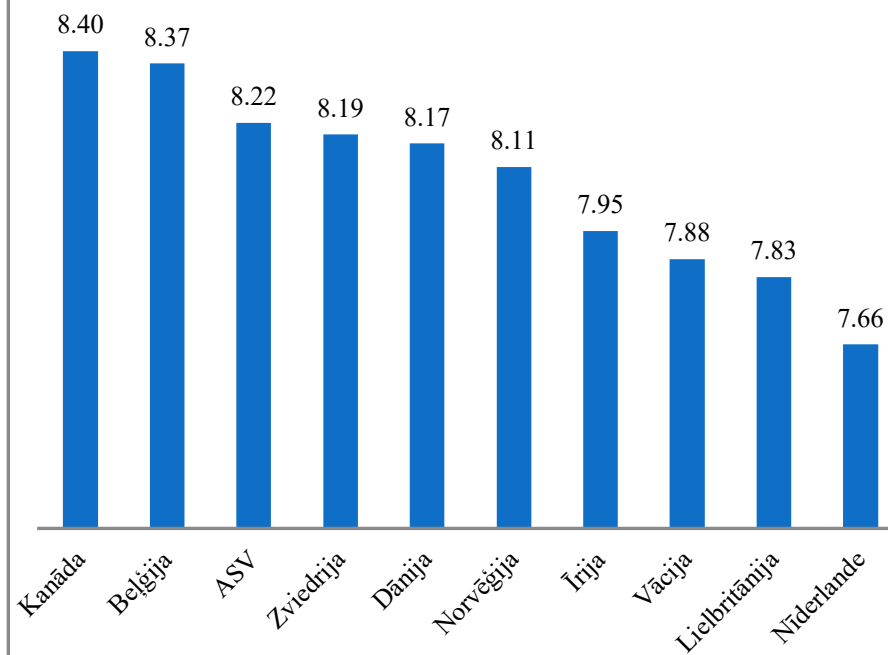
Latvijas emigranti samērā ātri adaptējas mītnes zemei un pārvar emigrācijas radītās diskomforta robežas. Aptaujas dati liecina: jo ilgāk respondents ir nodzīvojis mītnes zemē, jo augstāk viņš novērtē apmierinātību ar dzīves apstākļiem. Šī sakarība ir arī pamanāma, kad cilvēki, kas Latviju pametuši pēc 1990. gada, tiek lūgti salīdzināt apmierinātību ar dzīves kvalitāti pirms un pēc aizbraukšanas. Proti, respondenti, kas ārzemēs dzīvojuši ilgāk par pieciem gadiem, ir vairāk apmierinātāki ar dažādiem dzīves kvalitātes aspektiem tagad nekā Latvijā pirms aizbraukšanas.

*Bāze – respondenti, kas no Latvijas aizbraukuši pēc 1990. gada.

Tomēr apmierinātība ar dzīves apstākļiem lielākajās mītnes zemēs nav vienāda. Piemēram, Skandināvijas valstīs (Zviedrija, Norvēģija, Dānija), Beļģijā un Kanādā dzīvojošie respondenti ir daudz apmierinātāki ar darbu un darba apstākļiem nekā Īrijā vai Lielbritānijā dzīvojošie. Savukārt Kanādā, ASV un Īrijā dzīvojošie ir daudz apmierinātāki ar ģimenes dzīvi. Kopumā no aptaujas datiem var secināt, ka ar dzīves apstākļiem visapmierinātākie ir Latvijas emigranti Kanādā un Beļģijā, bet vismazāk apmierinātie - Nīderlandē un Lielbritānijā dzīvojošie.

Latvijas emigrantu apmierinātības indekss ar dzīves apstākļiem lielākajās mītnes zemēs (2014)*

*Respondenti tika lūgti novērtēt 10 ballu skalā apmierinātību ar dažādiem dzīves apstākļiem (ģimene, darbs, veselība, izglītība, mājoklis, attiecības ārpus ģimenes, dzīves līmenis). Šajā grafikā ir atainoti summārie vidējie rādītāji konkrētās valsts griezumā. Bāze – visi respondenti.

Institūciju vērtējums Latvijā un mītnes zemē

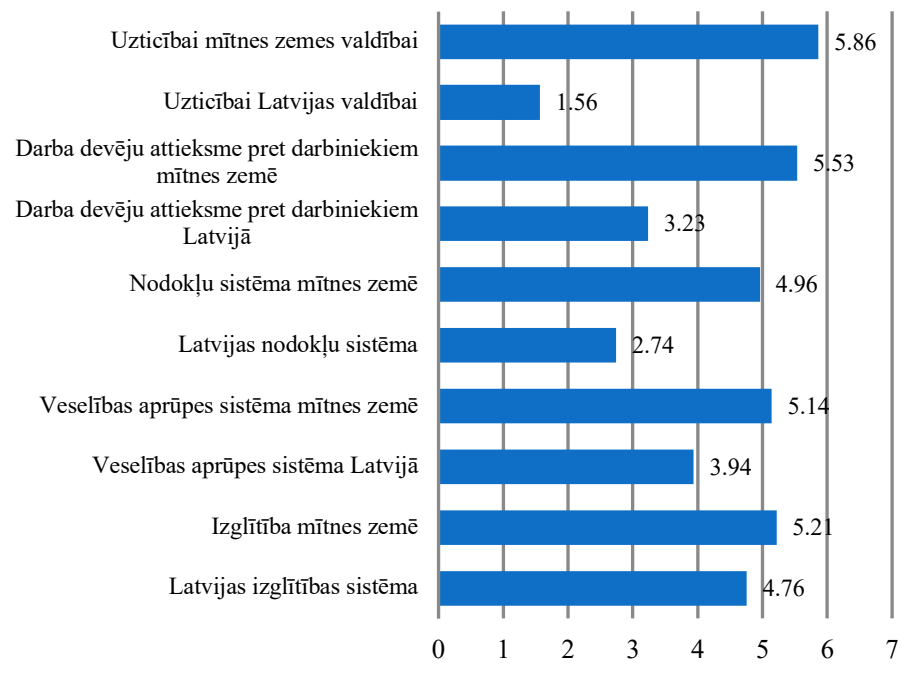
Aptaujas dati atklāj, ka ārpus Latvijas dzīvojošie latvieši un Latvijas valstspiederīgie daudz vairāk uzticas mītnes zemes valdībai, nekā Latvijas valdībai, pie tam uzticēšanās Latvijas valdībai ir katastrofāli zema (vidējais vērtējums 1,56 skalā no 0 līdz 10). Respondenti pauž neuzticību ne tikai Latvijas valdībai un politiķiem, bet arī Latvijas policijai, tiesu sistēmai un plašsaziņas līdzekļiem. Desmit ballu skalā policijas un tiesu sistēmas vidējais vērtējums ir 2,8, bet plašsaziņas līdzekļu vērtējums – 3,6.

Tāpat respondenti, kas no Latvijas izceļoja pēc 1990. gada, tika lūgti novērtēt septiņu ballu skalā Latvijas un mītnes zemes izglītību, veselības aprūpes sistēmu, nodokļu sistēmu un darba devēju attieksmi pret darbiniekiem. Kopumā šis vērtējums arī runā par labu mītnes zemei. Īpaši liela atšķirība vērojama attiecībā uz nodokļu sistēmu: ārzemēs dzīvojošie ļoti kritiski vērtē Latvijas nodokļu sistēmu. Vismazākās atšķirības, savukārt, ir vērojamas attiecībā uz izglītību; Latvijas izglītības sistēmu ārzemēs dzīvojošie novērtējuši samērā augstu.

Vērojamas arī atšķirības dažādās valstīs dzīvojošo Latvijas diasporas pārstāvju vērtējumos. Īrijā dzīvojošie Latvijas izglītību vērtē daudz augstāk nekā Dānijā dzīvojošie, kas savukārt visaugstāk vērtē tieši Dānijas izglītību. Īrijā dzīvojošie visaugstāk novērtē arī Latvijas veselības aprūpes

sistēmu. Mītnes zemes veselības aprūpes sistēmu visaugstāk novērtējuši Vācijā dzīvojošie, pie tam šis vērtējums ir divreiz augstāks nekā Latvijas veselības sistēmas vērtējums.

Attieksme pret Latvijas un mītnes zemes valsts pārvaldi*

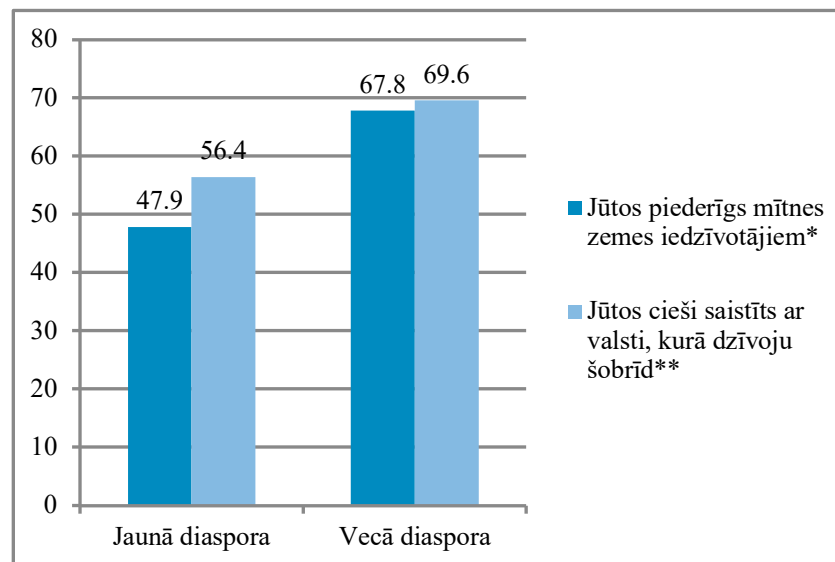

*Uzticība valdībai tika mērīta desmit ballu skalā (0 – nemaz neuzticos, 10 – pilnībā uzticos), bet visi pārējie vērtējumi ir iegūti septiņu ballu skalā (1 – ļoti slikti, 7 – ļoti labi); bāze – respondenti, kas no Latvijas aizbraukuši pēc 1990. gada.

Piederības sajūta mītnes zemei

Aptaujas dati liecina, ka daudziem, kuri aizbrauca no Latvijas pēc 1990. gada (t.i., jaunajai diasporai), ir izveidojusies spēcīga piederības apziņa jaunajai mītnes zemei un viņi ir labi iekļāvušies mītnes zemes sabiedrībā. Gandrīz puse (48%) jūtas ļoti vai vismaz zināmā mērā piederīgi mītnes zemes iedzīvotājiem, turklāt 56% jūtas cieši vai ļoti cieši saistīti ar valsti, kurā šobrīd dzīvo. Piederības sajūta mītnes zemei un mītnes zemes iedzīvotājiem jaunās diasporas vidū vidēji ir tikai nedaudz mazāka nekā piederības sajūta Latvijai un Latvijas iedzīvotājiem, taču atšķiras dažādās emigrantu grupās.

Lielākajai daļai (84%) jaunās diasporas pārstāvju patīk dzīvot savā apkaimē, daudzi izjūt piederību apkaimes iedzīvotājiem (56%) un uzskata, ka cilvēkiem šajā apkaimē var uzticēties (63%). Tiesa, tikai neliela daļa (35%) uzskata, ka pazīst vairumu savas apkaimes cilvēkus. Dažādās mītnes zemēs emigrantu saišu ciešums ar apkaimi ir atšķirīgs, tomēr kopumā atšķirības nav lielas, un šīs saites var raksturot kā mēreni spēcīgas. Respondenti, kas pārstāv veco diasporu, kopumā jūtas piederīgāki mītnes zemei nekā jaunie emigranti, kas skaidrojams ar daudz dziļāku iesakņošanos mītnes zemes kultūrā un sabiedrībā (sk. attēlu).

*Šajos rādītājos ir apvienotas atbildes «ļoti piederīgs» un «zināmā mērā piederīgs».

** Šajos rādītājos ir apvienotas atbildes «ļoti cieši» un «cieši».

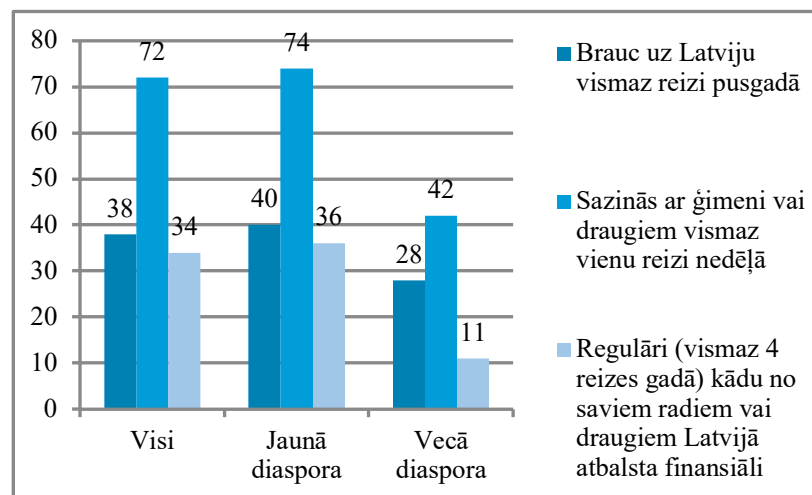
Saites ar Latviju

Lai gan emigranti ilgtermiņā ir pakļauti zināmai asimilācijai mītnes zemes kultūrā un normās, aptauja liecina, ka Latvijas diasporas pārstāvji saglabā daudzveidīgas saites ar Latviju, kuras palīdz uzturēt gan regulāra sazināšanās ar radniekiem un draugiem Latvijā, gan Latvijas apmeklēšana.

Vairumam aptaujas dalībnieku Latvijā dzīvo radnieki, visbiežāk brāļi vai māsas, māte vai tēvs. 15% Latvijā ir palicis dzīvesbiedrs/-e, 7% – pirmskolas vecuma bērns un 8% – skolas vecuma bērns. Tikai 19% Latvijā vairs neviena tuvinieka nav.

72% vismaz reizi nedēļā sazinās ar saviem tuviniekiem Latvijā, pie tam 31% dara to katru vai gandrīz katru dienu. Papildus, 34% vismaz reizi pusgadā apmeklē Latviju. Tāpat lielai daļai respondentu Latvijā pieder dzīvoklis vai māja (49%) un/vai zeme (40%). Tuvinieki un īpašums Latvijā nosaka to, ka jaunās diasporas kontakti ar Latviju ir spēcīgāki un intensīvāki nekā vecajai diasporai. Neraugoties uz to, emocionālā piesaiste Latvijai nereti jaunās diasporas pārstāvjiem ir vājāka. Aptauja liecina, ka 80% vecās diasporas pārstāvju uzskata, ka ir ļoti cieši vai cieši saistīti ar Latviju, taču jaunās diasporas grupā tikai 61% respondentu.

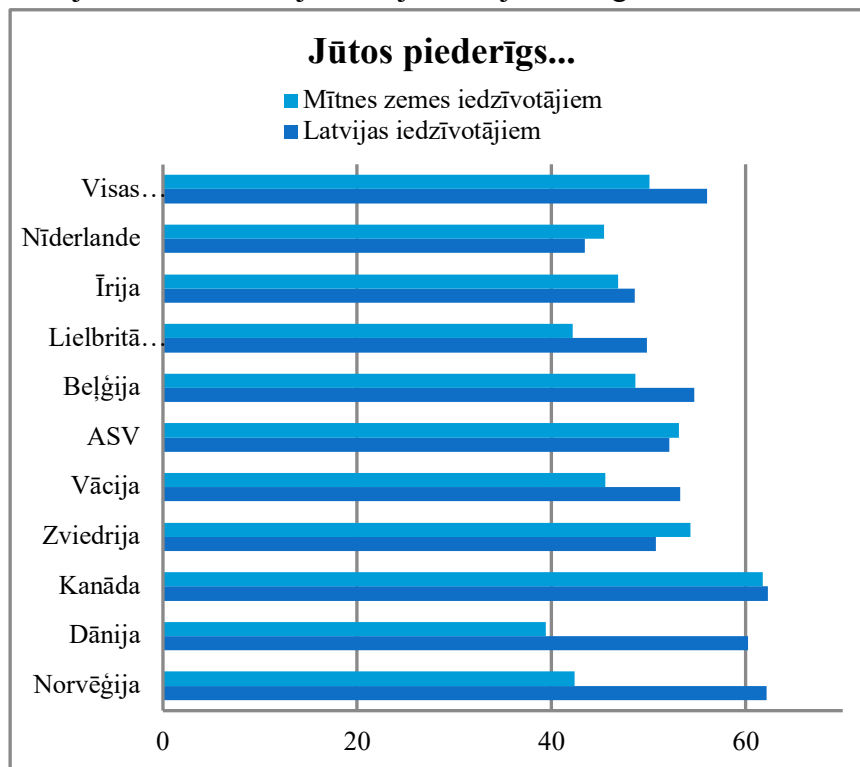
Par spīti zemajai uzticībai Latvijas valdībai un institūcijām, Latvijas diasporas pārstāvji izjūt samērā spēcīgu piederības sajūtu Latvijas iedzīvotājiem. Vairāk nekā puse (56%) jūtas ļoti piederīgi vai zināmā mērā piederīgi Latvijas iedzīvotājiem. Vēl spēcīgākas ir piederības jūtas tieši savas etniskās grupas cilvēkiem kā arī Latvijai kopumā.

Aptauja atklāj, ka piederības saišu stiprums ir atkarīgs no laika, kas nodzīvots ārpus Latvijas. Piemēram, respondenti, kas ārpus Latvijas nodzīvojuši vairāk nekā piecus gadus, jūt krietni mazāku piederības sajūtu Latvijas iedzīvotājiem, vienalikus attīstoties piederības sajūtai mītnes zemes iedzīvotājiem. Piederības sajūta Latvijai, savukārt, saglabājas faktiski nemainīga, neatkarīgi no ārzemēs pavadītā laika. Šīs pretrunīgās piederības izpausmes visdrīzāk liecina par pakāpenisku integrāciju mītnes zemes sabiedrībā, kas vājina piederību Latvijas iedzīvotājiem, bet stiprina vai vismaz būtiski nevājina apziņu par simboliskajām saitēm ar izcelsmes zemi.

Interesanti, ka vērojama vāja saistība starp piederības sajūtu mītnes zemes un Latvijas iedzīvotājiem. Tas nozīmē, ka piederības sajūta jaunās mītnes zemes iedzīvotājiem nebūt nenozīmē latviskās identitātes zaudēšanu, un otrādi - latviskās identitātes saglabāšana nav šķērslis integrācijai mītnes zemē.

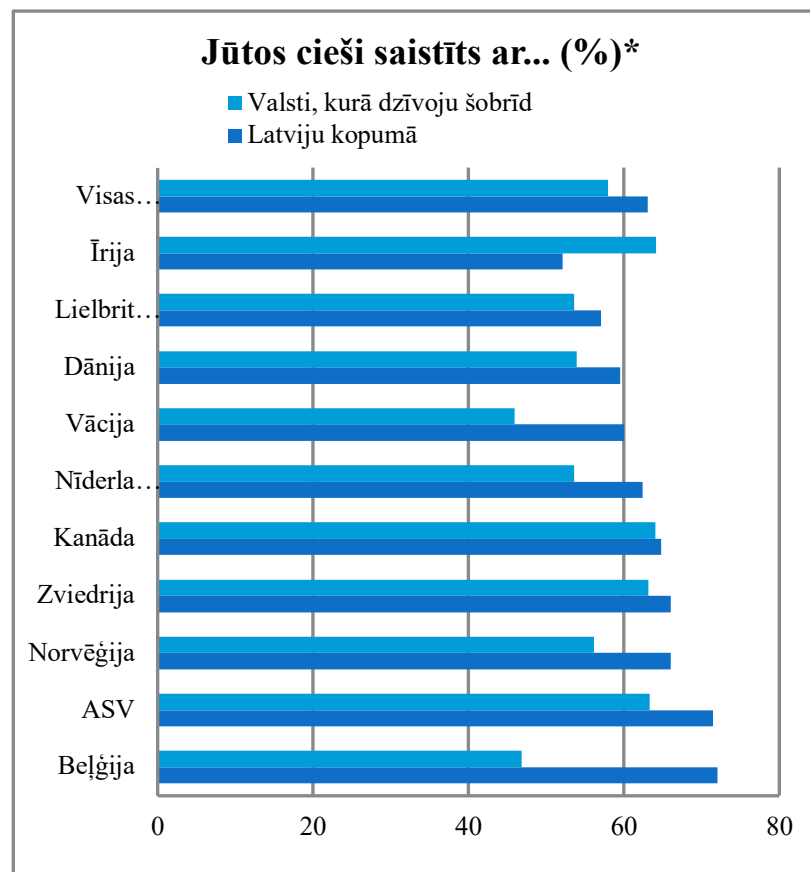
Piederības apziņa Latvijas iedzīvotājiem un Latvijas valstij visvājākā ir Lielbritānijā un Īrijā dzīvojošo emigrantu vidū.

*Šajā attēlā vienā kategorijā ir apkopotas atbildes „ļoti piederīgs” un „zināmā mērā piederīgs”. Bāze: visi respondenti

Interesantu ainu atklāj salīdzinājums starp piederības sajūtu valstij un tās iedzīvotājiem. Ja piederība mītnes zemes iedzīvotājiem atsevišķās valstīs (piem., Zviedrijā, Nīderlandē, ASV) ir spēcīgāka nekā Latvijas iedzīvotājiem, tad saikne ar Latviju gandrīz visās lielākajās mītnes zemē, izņemot Īriju, saglabājas daudz spēcīgāka nekā ar mītnes zemi. Tas liecina, ka respondenti, īpaši jaunās diasporas pārstāvji, savu piederības

apziņu Latvijai nav zaudējuši, pat ja jūtas atsvešinājušies no Latvijas iedzīvotājiem.

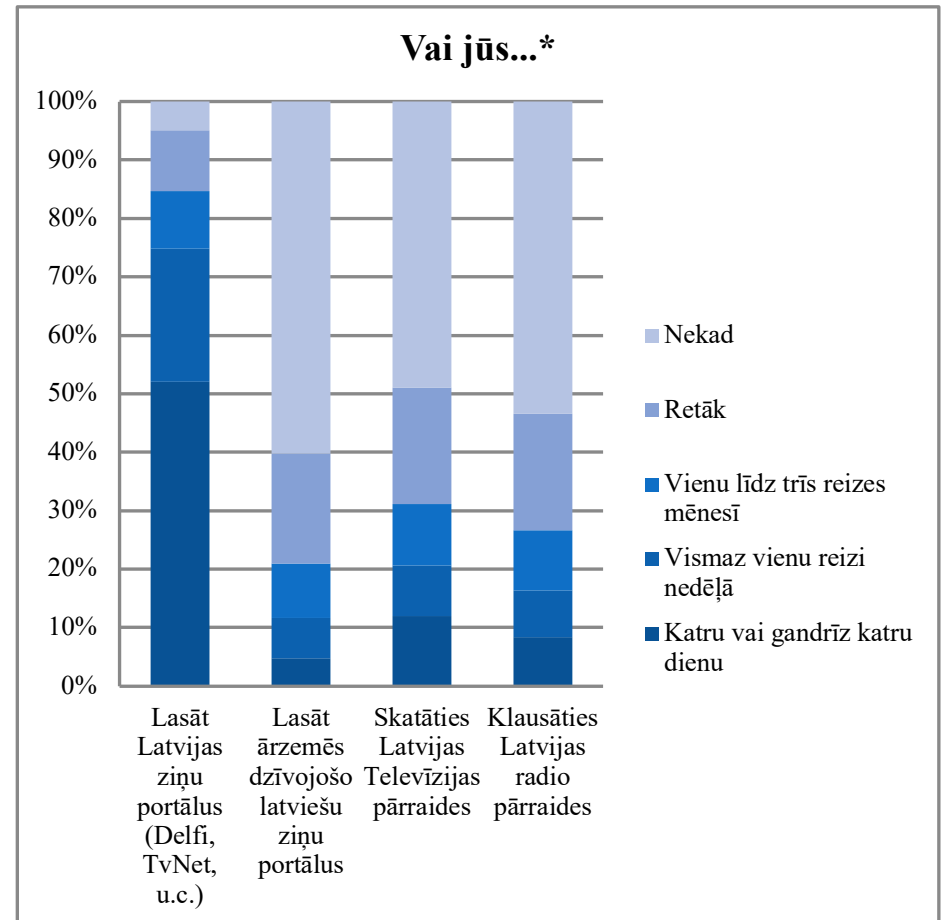

*Šajos rezultātos ir apvienotas atbildes „ļoti cieši” un „cieši”. Bāze: visi respondenti

Mediju patēriņš

Saikni ar Latviju stiprina arī Latvijas mediju izmantošana. Kā liecina aptauja, lielākā daļa (66%) ārzemēs dzīvojošo regulāri seko līdzi Latvijā notiekošajam. Taču, pieaugot ārzemēs nodzīvotajam laikam, arvien mazāk diasporas pārstāvju regulāri seko līdzi Latvijā notiekošajam. Nozīme ir arī izglītībai: diasporas pārstāvji ar augstāko izglītību salīdzinoši biežāk (70%) regulāri seko līdzi Latvijā notiekošajam. Ikdienā interesi par Latvijas notikumiem palīdz uzturēt dažādi mediji. To klāstā dominē interneta portāli, kas objektīvi ir vispieejamākais informācijas avots (skat.attēlu).

Raugoties ārpus mediju vides, par vienu no spēcīgākajiem identitātes avotiem uzskatāma kultūra, kas aizbraucējos uztur piederības apziņu noteiktām normām, vērtībām un estētiskajiem standartiem. Tomēr iegūtie dati liecina, ka Latvijas kultūras dzīvei (mūzika, literatūra, kino) regulāri seko līdzi tikai 30%. Par Latvijas kultūras notikumiem vecās diasporas pārstāvji regulāri interesējas daudz biežāk nekā jaunās diasporas pārstāvji. Savukārt lielāko mītnes zemju griezumā redzams, ka regulāri par Latvijas kultūras dzīvi visbiežāk interesējas ASV respondenti (38%), bet visretāk – Lielbritānijā dzīvojošie respondenti (24%). Vairums respondentu gan uzsver, ka vēlētos mītnes zemē apmeklēt daudzveidīgus ar Latviju saistītus kultūras pasākumus, tomēr vispēcīgāk šāda vēlme raksturīga attālākās mītnes zemēs – ASV un Kanādā.

Svētku svinēšana

Daudzi aptaujas dalībnieki savu piederību Latvijas kultūrai apliecina, svinot mītnes zemē Jāņus. Tie, kas pēdējo divu gadu laikā nav atzīmējuši šos svētkus, palikuši nosacītā mazākumā (37%). Pretēja aina vērojama 18. novembra jeb Latvijas Republikas proklamēšanas dienas kontekstā, kuru savās mītnes zemēs pēdējo divu gadu laikā ir atzīmējuši tikai 34% Latvijas diasporas pārstāvju. Jāņus ārpus Latvijas svin gan latvieši (73%), gan krievi (49%), taču politiski jutīgākos 18. novembra svētkus pārsvarā ir atzīmējuši tikai latvieši (49%). Vairums krievu tautības respondentu visdrīzāk nevēlas vai nespēj identificēties ar šo svētku etnonacionālo ietvaru: pēdējo divu gadu laikā 18. novembri atzīmējuši tikai 8% no šīs grupas.

Interesanti, ka vecās diasporas pārstāvji ir daudz aktīvāk piedalījušies Līgo/Jāņu un 18. novembra svinēšanā. To

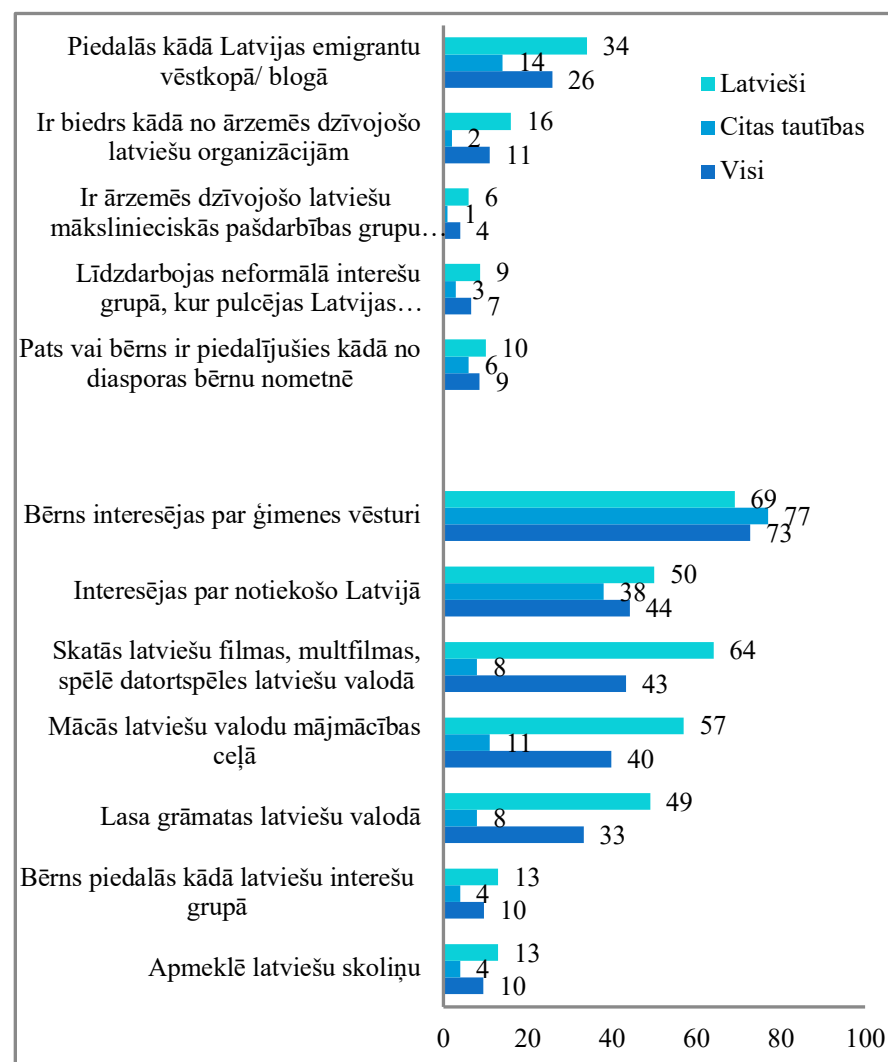
vispirms var izskaidrot ar atšķirīgajām emigrācijas pieredzēm. Vecajai diasporai, kas izveidojās Rietumvalstīs pēc Otrā pasaules kara, piederību Latvijai joprojām nosaka politiskie un kultūras motīvi. Turpretī emigrantiem, kas no Latvijas izceļoja pēc PSRS izjukšanas, bet jo īpaši pagājušajā desmitgadē, šie motīvi nav tik nozīmīgi, un piederība Latvijai vairāk tiek demonstrēta individuālā līmenī. Jāņem vērā, ka atšķirīgie sociālekonomiskie apstākļi, kādos dzīvo vecā un jaunā diaspora, arī iespaido vēlmi iesaistīties kopīgos, ar Latvijas kultūru un vēsturi saistītos rituālos. Vērojamas nozīmīgas atšķirības arī lielāko mītnes zemju griezumā. Pēdējo divu gadu laikā Jāņus visaktīvāk ir svinējuši Zviedrijā (76%), Norvēģijā (71%) un Īrijā (71%), bet viskūtrāk – Vācijā (42%) un ASV (40%). Savukārt 18. novembri visbiežāk atzīmējuši ASV dzīvojošie (48%), bet visretāk – Lielbritānijā dzīvojošie Latvijas diasporas pārstāvji (26%).

Dalība diasporas aktivitātēs

Iesaistīšanās diasporas organizācijās vai neformālās aktivitātēs ir vēl viens no veidiem, kā ārpus Latvijas dzīvojošie latvieši un Latvijas valstspiederīgie uztur saites ar Latviju. Šādai diasporiskai līdzdalībai var būt kulturāls, politisks vai sociālekonomisks pamats.

Aptaujas rezultāti liecina, ka tikai 11% Latvijas diasporas pārstāvju ir biedri/dalībnieki kādā no ārzemēs dzīvojošo latviešu organizācijām, 6,6% līdzdarbojas neformālā interešu grupā, kur pulcējas Latvijas izcelsmes cilvēki (grāmatu klubs, adīšanas pulciņš, sporta komanda u. tml.), bet 4% ir ārzemēs dzīvojošo latviešu mākslinieciskās pašdarbības grupu (piemēram, latviešu koris vai deju kopa) dalībnieki. Aptaujas rezultāti arī parāda, ka pēdējos 12 mēnešu laikā pirms aptaujas veikšanas 23,6% bija piedalījušies kādā ārzemēs dzīvojošajiem latviešiem domātā pasākumā (piem., koncerts, tikšanās ar pašvaldību pārstāvjiem, sanāksšana).

Distancēšanās no organizētas līdzdalības diasporas ikdienā ir novērojama arī attiecībā uz respondentu bērniem, kas lielākoties izmanto individuālas pieejas saiknes uzturēšanai ar latvisko kultūrtelpu. Jāuzsver, ka iepriekšminētās diasporas līdzdalības formas faktiski ir atzīmējuši tikai latviešu tautības respondenti, un tas nozīmē, ka krievu tautības Latvijas emigranti pamatā ignorē vai distancējas no diasporas aktivitātēm, īpaši ja tām ir etnonacionāla nokrāsa.

*Atbildes nav savstarpēji izslēdzošas. Bāze: visi respondenti. Atbildes par bērniem (apakšējā attēla daļa) – bāze: tie, kuriem ir bērni.

Iesaiste diasporas organizācijās

Aptauja liecina, ka vecās diasporas pārstāvji ir daudz biežāk iesaistījušies ārzemēs dzīvojošo latviešu organizācijās (46%), kamēr jauno emigrantu vidū tikai retajam (6,3%) ir šāda pieredze. Tā vietā daļa jaunās diasporas pārstāvju dod priekšroku Latvijas emigrantu un diasporas vēstkopām, blogiem vai interešu grupām Internetā (27% salīdzinājumā ar 19% vecās diasporas vidū). Visaktīvākā līdzdalība diasporas organizācijās ir novērojama tajās mītnes zemēs, kur agrāk koncentrējās latviešu trimda – ASV, Zviedrija un Kanāda. Tāpat aptauja atklāj, ka visaugstāko līdzdalību izrāda vecākās paaudzes pārstāvji (55+). Diasporas organizācijās un aktivitātēs biežāk iesaistās respondenti, kas dzīvo mītnes zemes lielākajās pilsētās, tomēr šīs atšķirības nav tik nozīmīgas, lai varētu apgalvot, ka lielpilsētās mīt latviešu diasporas aktīvākā daļa.

Galvenie iemesli, kādēļ respondenti neiesaistītās ārzemēs dzīvojošo latviešu organizācijās, ir intereses vai brīvā laika trūkums, bet 24% vispār nav dzirdējuši par šādām organizācijām. Intereses un informācijas trūkums ir arī divi

svarīgākie iemesli, kādēļ aptaujas dalībnieku bērni neapmeklē latviešu skoliņas vai nepiedalās kādā no diasporas bērnu un jauniešu nometnēm (3×3, 2×2 u.c.). Intereses trūkumu kā iemeslu neiesaistīties diasporas organizācijās visbiežāk ir minējuši Kanādas (49,6%) un Lielbritānijas (43,5%) respondenti, laika trūkumu – Īrijas respondenti (35%), bet informācijas trūkumu – Vācijas (23,3%), Norvēģijas (24,5%) un Dānijas (26,8%) respondenti.

Lielākajās jaunās diasporas mītnes zemēs informācijas trūkums par latviešu skoliņām ir vienādi augsts, turpretī Īrijai visbiežāk (44%) raksturīgs intereses trūkums par bērnu laišanu šādās skoliņās. Attiecībā uz diasporas nometnēm augstākais neinformētības līmenis ir vērojams Vācijā dzīvojošajā jaunajā diasporā, bet laika trūkumu visbiežāk minējuši respondenti ASV. Zīmīgi, ka ārpus Latvijas nodzīvotais laiks nav saistāms ar jauno emigrantu vēlmi līdzdarboties organizētās un kolektīvās diasporas aktivitātēs. Vēlmi vai nevēlēšanos iesaistīties diasporas organizācijās un aktivitātēs ietekmē citi faktori, tai skaitā noslodze darbā, sociālie tīkli, piederības sajūta latviešiem, attieksme pret valsti utml.

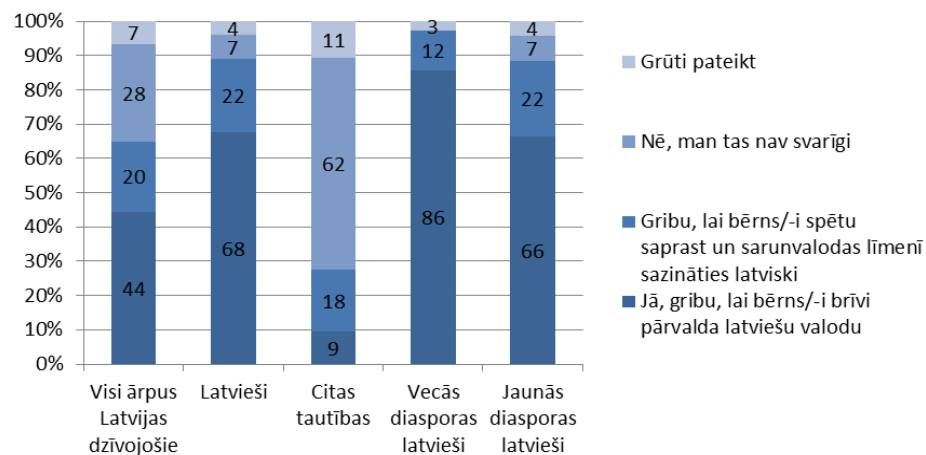
Latviešu valodas zināšanas

Aptauja sniedz arī ieskatu ārpus Latvijas dzīvojošo valodu prasmēs, īpašu uzmanību pievēršot tam, kā jaunajā mītnes zemē iejūtas diasporas bērni, kādas ir un kā mainās viņu valodu zināšanas.

Aptaujas dalībnieku valodas zināšanas atšķiras dažādās tautību grupās. No respondentiem, kuri sevi identificē kā latviešus, šobrīd 80% brīvi pārvalda latviešu valodu. Vecās diasporas pēcteču latviešu valodas zināšanas ir vājākas – tikai 44% latviešu valodu pārvalda brīvi. Vēl vājākas latviešu valodas zināšanas ir citu tautību respondentiem – tikai 20% brīvi pārvalda latviešu valodu. Savukārt aptuveni puse jaunās diasporas pārstāvju jaunās mītnes zemes valodu pārvalda brīvi un vēl ceturtdaļa – labi. Šie dati ir vēl viens pierādījums, ka kopumā latvieši un Latvijas valstspiederīgie jaunajā mītnes zemēs ir labi adaptējušies.

Aptaujā tika uzdots arī jautājums, vai respondentam ir svarīgi, lai viņa bērni zinātu latviešu valodu. Aptuveni divas trešdaļas ārzemēs dzīvojošo latviešu, kuru ģimenē aug bērns, vēlas, lai viņu bērni brīvi pārvaldītu latviešu valodu, bet turpat vai katrs piektais šīs grupas respondents vēlas, lai bērns vismaz saprot un spēj sazināties latviski (sk. attēlu). Tas nozīmē, ka latviešiem, kas dzīvo ārpus Latvijas, latviešu valoda joprojām ir viena no būtiskākajām identitātes komponentēm. Īpaši izteiksmīgi tas novērojams vecajā diasporā. Savukārt citu tautību respondentiem lielākoties nav svarīgi, lai viņu bērni zinātu latviešu valodu – šādu vēlmi izteikuši tikai 27% cittauniešu.

Cik svarīgi, lai bērns zinātu latviešu valodu?

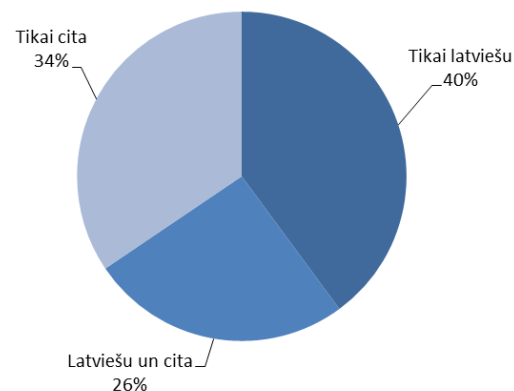

Tomēr jaunās diasporas otrajā paaudzē ir novērojamas ļoti spēcīgas asimilācijas pazīmes, kas ievērojami mazina latviešu valodas lomu. Ārzemēs dzīvojošie latviešu bērni 3–17 gadu vecumā daudz labāk pārvalda mītnes zemes valodu nekā latviešu valodu. Mītnes zemes valodu ļoti labi vai brīvi pārvalda 59% bērnu, un vēl 23% ir labas šīs valodas zināšanas; latviešu valodu turpretī ļoti labi vai brīvi pārvalda tikai 27% latviešu bērnu, bet 21% ir labas latviešu valodu zināšanas. Vairāk nekā pusei latviešu bērnu, t.sk. jaunās diasporas bērniem, ir viduvējas, vājas vai pat nekādas latviešu valodas zināšanas. Ļoti vājas šīs zināšanas ir bērniem, kas aug etniski jauktās ģimenēs, īpaši tajās, kurās tēvs ir latvietis. Tas liecina, ka māte bieži ir tā, kas uztur valodu, bet tēvs šo lomu uzņemas daudz retāk.

Latviešu valodu prasmes saglabāšanas kontekstā ir būtiski, kādā valodā ģimenes locekļi runā mājās. Sniegtās atbildes liecina, ka 40% no tiem, kas pirms aizbraukšanas no Latvijas ģimenē runāja latviešu valodā, šobrīd joprojām ģimenē runā vienīgi latviešu valodā. Trešdaļa (34%) ģimeņu ir pilnībā atteikušās no latviešu valodas lietošanas, bet katra ceturttā ģimene (26%) ir bilingvāla – tajā runā gan latviešu, gan kādā citā valodā.

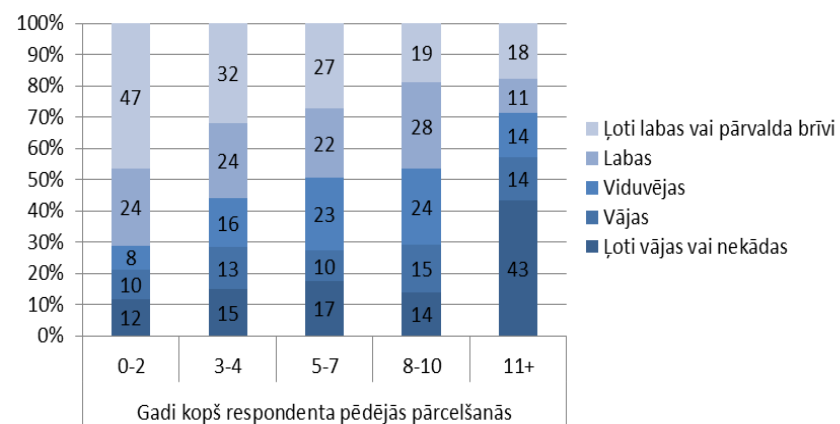
No valodu apguves un saglabāšanas viedokļa raugoties, svarīgs ir ne vien ārzemēs pavadītais laiks, bet arī vecums, kad bērns aizbrauca no savas izcelsmes valsts. Kopumā aptaujas datus vērojama sakarība: jo vēlākā vecumā bērns aizbrauc no Latvijas, jo labākas ir bērna latviešu valodas zināšanas un jo lielāka iespēja, ka tās netiks zaudētas. Piemēram, 3–5 gadu vecumā izbraukušo bērnu valodu zināšanas ar laiku pasliktinās, turpretī bērniem, kas Latviju atstājuši sešu vai vairāk gadu vecumā, latviešu valodas prasmju pasliktināšanās vairs nav tik nozīmīga. Dati arī liecina, ka bērnu valodas zināšanas sāk straujāk pasliktināties, uzsākot skolas gaitas mītnes zemē.

Sarunvaloda ģimenē

Bāze: Pirms aizbraukšanas no Latvijas (1991g.vai vēlāk) ģimenē runāja latviešu valodā

Latviešu bērnu 3–17.g.v. valodu zināšanas atkarībā no pārcelšanās gada (%)

Ir dažādi veidi, kā bērns var uzlabot savas valodu prasmes. Aptauja liecina, ka 13% latviešu izcelsmes respondentiem bērni apmeklē latviešu skolu, kur notiek nodarbības latviešu valodā, bet vēl 7% respondentu norāda, ka bērns šādu skolu ir apmeklējis agrāk. Latviešu skolu apmeklēšana ievērojami izplatītāka ir vecās diasporas bērnu vidū, turpretī jaunajā diasporā tikai katrs piektais *latvietis* norādījis, ka bērni apmeklē vai agrāk ir apmeklējuši latviešu skolu. Citu tautību respondentu bērnu vidū latviešu skolu apmeklēšana ir neraksturīga, tomēr arī šādi gadījumi sastopami, īpaši ja dzīvesbiedrs ir latviešu tautības. Runājot par citām valodas apguves iespējām, 57% *latviešu* izcelsmes respondentu norāda, ka ģimenē dzīvojošais bērns vai bērni mācās latviešu valodu mājniecības ceļā, 49% respondentu bērni lasa grāmatas latviešu valodā, bet 64% aptaujāto bērni skatās latviešu filmas, multfilmās vai spēlē datortspēles latviešu valodā.

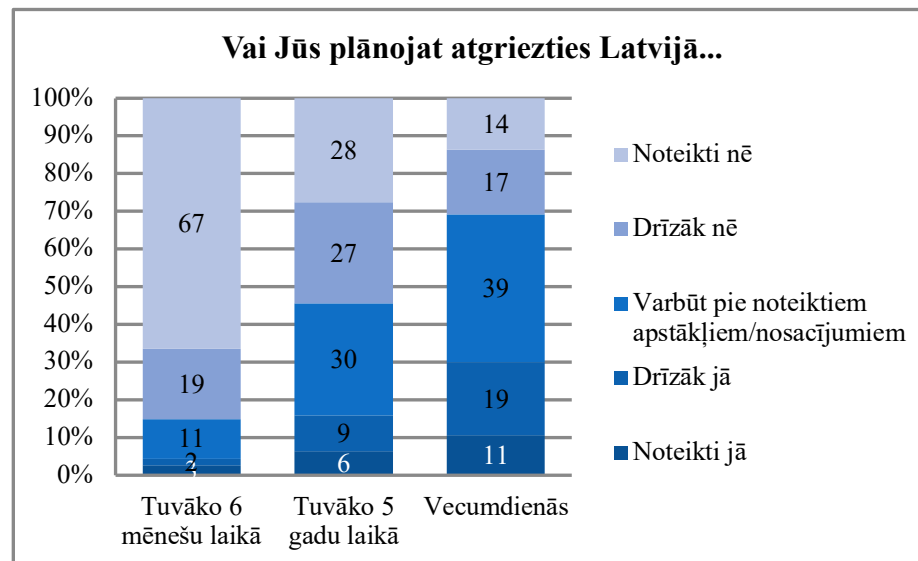
Kopumā no aptaujā iegūtajiem datiem var secināt, ka ārzemēs pavadītais laiks visnegatīvāk ietekmē mazu bērnu

latviešu valodas zināšanas, turpretī, sasniedzot zināmu vecumu, latviešu valodas zināšanas jau ir nostabilizējušās un tik ātri vairs nepiemirstas. Tomēr galvenais faktors, kas nosaka bērna latviešu valodas zināšanas, ir ģimenē lietotā valoda. Ja ģimenē tiek lietota gan latviešu, gan cita valoda, bērna latviešu valodas zināšanas būs nozīmīgi sliktākas nekā bērniem, kuru ģimenē tiek lietota tikai latviešu valoda. Kā nākamais būtiskākais faktors iezīmējas grāmatu lasīšana latviešu valodā. Pat ja bērns pats nelasa, mazākiem bērniem valodu prasmes var palīdzēt saglabāt arī tas, ka vecāki bērnam lasa priekšā. Valodu zināšanas ievērojami labākas ir arī tiem bērniem, kas skatās latviešu filmas, multfilmās un spēlē datortspēles latviešu valodā. Visbeidzot ārkārtīgi būtiska loma ir vecāku motivācijai iemācīt saviem bērniem latviešu valodu. Aptaujas dati liecina, ka bērniem, kuru vecākiem nav svarīgi, lai viņu bērni zinātu latviešu valodu, šīs valodas zināšanas būs ievērojami sliktākas nekā bērniem, kuru vecākiem ir svarīga brīva latviešu valodas pārvaldīšana.

Atgriešanās plāni

Aizbraukušo cilvēku atgriešanās ir sociāli un politiski jutīga tēma, kas itin bieži parādās Latvijas medijos un politiķu runās, tādēļ aptaujā tika iekļauti jautājumi arī par ārpus Latvijas dzīvojošo latviešu un Latvijas valstspiederīgo remigrācijas vai repatriācijas plāniem.

Iegūtie dati liecina, ka lielākā daļa respondentu šobrīd neplāno atgriezties – ne tuvākā, ne tālākā nākotnē. Tomēr tikai neliela respondentu daļa (14%) ir kategoriski nolēmusi neatgriezties Latvijā. Daudzi norāda, ka, lai gan konkrētu plānu atgriezties viņiem nav, pie noteiktiem atstākļiem viņi apsvērtu atgriešanos. Turklāt, raugoties tālākā perspektīvā, ievērojama daļa respondentu uzrāda samērā augstu atgriešanās potenciālu, īpaši tas attiecas uz atgriešanos vecumdienās (skat.attēlu). Interesanti, ka gatavību tuvākā laika periodā (tuvākie seši mēneši) atgriezties Latvijā biežāk pāduši vecās diasporas pārstāvji, bet tālākas nākotnes kontekstā (tuvāko piecu gadu laikā vai vecumdienās) atgriešanos biežāk min tie respondenti, kas ārpus Latvijas sākuši dzīvot pēc 1990. gada.

Bāze: visi respondenti

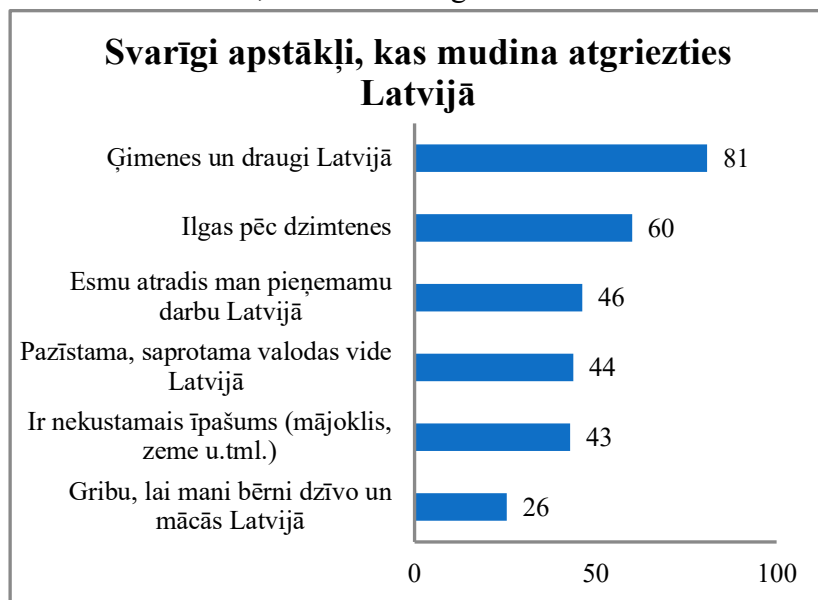
*Šajā atbilžu kategorijā ir apvienotas atbildes „noteikti jā” un „drīzāk jā”.

**Šajā atbilžu kategorijā ir apvienotas atbildes „noteikti nē” un „drīzāk nē”.

Starp respondentiem, kas varētu atgriezties tuvāko piecu gadu laikā, daudz augstāka varbūtība ir sastapt cilvēkus ar samērā zemu izglītības līmeni, t.i., ar profesionālo pamatizglītību (17%) vai profesionālo vidējo izglītību (14,8%). Taču aptaujas rezultāti atklāj noturīgu sakarību: jo ilgāk respondents ir nodzīvojis ārpus Latvijas, jo mazāka varbūtība, ka viņš apsvērs atgriešanos. Salīdzinoši biežāk atgriešanos apsver Īrijā un Lielbritānijā dzīvojošie (attiecīgi 15% un 14%). Savukārt visbiežāk striktu nē remigrācijai ir teikuši ASV dzīvojošie (15%), starp kuriem nozīmīgu īpatsvaru veido vecās diasporas pārstāvji.

Motivācija atgriezties vai neatgriezties

Jaunās diasporas pārstāvji visbiežāk ir atbildējuši, ka varētu pārcelties atpakaļ uz Latviju tikai noteiktu apstākļu rezultātā. Šie apstākļi pārsvarā ir emocionāla un sociālpsiholoģiska, nevis ekonomiska rakstura (sk. attēlu). Tajā pašā laikā tieši sociālekonomiskie apstākļi ir svarīgākie faktori, kas attur no atgriešanās Latvijā (skat.attēlu). Ņemot vērā, ka pārskatāmā nākotnē absolūti lielākā daļa jaunās diasporas pārstāvju neplāno remigrēt, jāsecina, ka ekonomiskie apstākļi, kas attur no atgriešanās, šobrīd ir daudz spēcīgāki nekā emocionālie faktori, kas mudina atgriezties.

*Radītājos ir apvienotas atbildes «ļoti svarīgi» un «diezgan svarīgi».

Bāze: visi respondenti

*Radītājos ir apvienotas atbildes «ļoti svarīgi» un «diezgan svarīgi».

Bāze: respondenti, kas no Latvijas aizbraukuši pēc 1990. gada.

Turpmākie soļi

«Latvijas emigrantu kopienas» pētījumu jau šobrīd izmanto diasporas un remigrācijas politikas veidotāji, lai gūtu priekšstatu par diasporas vēlmēm un vajadzībām. Pētījums «Latvijas emigrantu kopienas» aptvēra ārkārtīgi plašu jautājumu loku, un šis ziņojums satur tikai mazu daļu no rezultātiem. Pētnieki sagatavojuši vai publicējuši vairāk nekā 20 zinātniskās publikācijas, iepazīstinājuši ar pētījuma rezultātiem Ārlietu ministriju, Kultūras ministriju, Ekonomikas ministriju un Saeimas Saliedētības komisiju, kā arī prezentējuši secinājumus vairāk nekā 20 zinātniskās konferencēs Latvijā un ārpus tās. Publicēta monogrāfija «Latvijas emigrantu kopienas: cerību diaspora» (zina. red. I. Mieriņa), kas pieejama <http://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/31738>, un šobrīd, ņemot vērā ārvalstu pētnieku lielo interesi par Latvijas emigrācijas jautājumiem, norisinās darbs pie monogrāfijas angļu valodā, kas tiks publicēta prestižajā Springer izdevniecībā.

ESF atbalstītais projekts «Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika» ir noslēdzies, taču pētnieku grupa cer rast iespēju realizēt nākamo aptaujas vilni jau 2017. gadā. Tajā mēs aicināsim piedalīties gan tos, kas joprojām dzīvo ārzemēs, gan tos, kas jau atgriezušies Latvijā, jo mēs vēlamies uzzināt arī to, kā Latvijā veicas tiem, kuri atgriezušies.

Mūsu dziļākā pateicība pētījuma «Latvijas emigrantu kopienas» dalībniekiem par atbalstu pētījumam un tā panākumiem. Mēs ceram, ka jūs turpināsit piedalīties šajā nozīmīgajā pētījumā arī turpmākajos gados.

Mēs turpināsim, cik mūsu iespējas to ļaus, informēt sabiedrību par no pētījuma gūtajām atziņām. Katru reizi pēc aptaujas plānots publicēt pētījuma ziņojumus un bukletus, lai nodrošinātu atgriezenisko saiti ar pētījuma dalībniekiem un informētu viņus par pētījuma rezultātiem. Ja jums ir ierosinājumi attiecībā uz to, ko jūs vēlētos redzēt iekļautu šajos bukletos, lūdzu, rakstiet mums uz info@migracija.lv.

Vēlaties uzzināt vairāk par „Latvijas emigrantu kopienas” pētījumu?

- Sekojiet līdz jaunumiem mūsu mājas lapā: <https://migracija.lv>!
- Šajā interneta vietnē pieejama informācija par jaunākajām pētnieku publikācijām, kurās izmantoti pētījuma dati: <http://migracija.lv/publikacijas>
- Piekļuve „Latvijas emigrantu kopienas” datu failam – <http://fsi.lu.lv/?sadala=235>
- Pētījuma anonimizētais datu fails šobrīd pieejams tikai pētnieku grupai un atsevišķiem pētniekiem, kuru piekļuves tiesības apstiprina projekta padome, ievērojot striktus konfidencialitātes noteikumus. Jautājumus par iespēju uzzināt padziļinātu informāciju par kādu jautājumu vai izmantot aptaujas datus studiju darbiem u.tml., lūdzu, sūtīt uz info@migracija.lv.